

ROSS KÁROLY

Híd az ártér fölött

ROSS KÁROLY (1954) Sopron

1.

Alig ült fel a vonatra, máris szürreálisnak érezte az utazását. Már maga a gondolat is, hogy rendhagyó módon vonattal – ráadásul egy bizonytalanul vélt menetrenddel közlekedő vonattal – menjen, és ne autóval, esztelenségnek tűnt, amikor előreláthatólag annyi mindent kell majd elintéznie. De tél volt, és szokatlanul hideg, az utakra ráfagyott a dér, hallotta a hírekben, csak az menjen autóval, akinek halaszthatatlan dolga van. Neki nem volt halaszthatatlan dolga, sőt, nagyon is halasztható lett volna, mégis ezt az időpontot választotta, maga sem tudta, miért. A szülőfaluja önkormányzatától kapott harmadik levélre reagálva – az előző kettőt olvasatlanul kidobta, mert adakozásra felkérőnek gondolta őket – döntött úgy, hogy ennek az erdőügynek, amelynek részletei éppoly homályban maradtak előtte, mint maga az erdő, most már ideje lenne a végére járni. Hallomásból tudott róla, de mivel a szülei is csak úgy emlegették, hogy „aztán van az az erdő”, tulajdonjoga őelőtte is teljesen tisztázatlan volt. Most azonban az önkormányzat is megerősítette, hogy az erdő létezik, még hozzá nem is kicsi, négy hektár, s legyen szíves minél előbb kezdeni vele valamit, különben kisajátítják. Utánanézett a *kisajátítás* szó pontos értelmének, s nem kis megrökönyödéssel olvasta, hogy akár vizszozás nélküli elvételt is jelenthet. Mivelhogyl emlékezett szomszéd nénije bölcs szavaira, miszerint „a vantól nem kell félni”, egyszeriben félni kezdett – mi van, ha valami tényleg értékes földterületről akarják megfosztani? Pillanatnyilag fogalma sem volt, mit is kezdhetne egy erdővel, de eladni mindig mindent el lehet. Hát akkor ezt fogja tenni – meghirdeti, eladja. Utánanézett a neten, és egészen megdöbben, mekkora pénzért lehet ma földterületeket értékesíteni. Egyből meghirdette.

Csak ne télen hívták volna fel rá a figyelmét. És ne ezt az átkozott vonatot választotta volna, amiben nemhogyl fűtés nem volt, de még az ablakokat sem lehetett teljesen felhúzni, szinte csonttá fagyott az alig háromnegyed órás döcögés alatt. Más utast nem látott, de még kalauzt sem. Ezek után érdekelte volna, mozdonyvezető vajon tartózkodik-e a szerelvényen – mindenben lefogadta volna, hogy nem. Mindenesetre, amikor végre leszállt, s a múltból oly jól ismert buszmegállót kereste a szakadó hóesésben, de nem találta, már tudta, hogy jelentős változások történtek abban a hat évben, amióta utoljára itt járt. Ott állt a teljesen elhagyott, bedeszkázott ablakú állomás épülete előtt, és ha jött volna szemből vonat, menten felszállt volna rá. De nem jött, megnézte a neten, naponta egy vonat járt csak, reggel erre, este amarra. Az út a faluig durván két kilométer – nem megtehetetlen távolság, de nem hozott magával váltóruhát, így ha tönkreázik, nem lesz hol megszáritkoznia. Egy napra jött, s ha úgy adódna, nem tudna megszállni sehol: legjobb tudomása szerint nem üzemelt vendégház a faluban.

Behúzódott az ajtajától rég megfosztott váróhelyiségbe, amelyben diákorában annyi időt töltött. Akkoriban mindig késtek a vonatok, főleg télen, az utasok felváltva ügyeltek a sín mellett, s ha meglátták a távolban a mozdony tompa fényét, bekiáltottak a többieknek. Akkor aztán kitédültek, s megroha-

mozták az olajtól síkos falépcsőket. Nadrágja, mire felért Pestre – ameddig még kétszer át kellett szállnia –, már ekkor koszosabb volt, mint amikor a hétvégén mosni hazahozta.

Ballagott egy darabig az út mentén, nagy sokára feltűnt egy autó, integetnie sem kellett, megállt, felvette. Idősebb férfi ült a volánnál, viseltes zöld zubbonyban és zöld nadrágban, mélyen fejébe húzott méregzöld baseballsapkában.

- Maga meg honnan pottyant ide?
- A vonattal jöttem.
- Vonattal? Hm. Rábatőig tudom elvinni. Jó lesz?
- Épp oda megyek.

Hallgattak egy darabig, miközben arra gondolt, hogy időközben valószínűleg a fél falu lakossága kicserélődött, s ez az ember itt maga is jövevény – emlékeznie kellene rá gyerekkorából, ha odavalósi, de egyáltalán nem emlékezett.

- Látogatóba?
- Olyasfélébe – mondta, de aztán úgy érezte, jötevője ennél többet érdekel. – Szeretnék túladni egy örökségen.
- Szülői?
- Igen. Kicsit kolonc már a nyakamon.
- Vagy úgy.

A felüljáróra vezető meredek kaptatót nehezen vették a kocsi kerekei. Néha az volt az érzése, hogy többet csúsznak hátra, mint amennyit haladnak előre. Aztán valahogy mégiscsak fölkecmeregtek, de a leereszkedés sem ment minden veszély nélkül – épphogy nem egy almáskert tárolójában kötöttek ki.

– Csupa barom állat tervezi manapság a világot. Maga nem így gondolja? – szólalt meg mellette a férfi, erősen markolva az ide-oda vágódó kormányt. A kocsi kasznija néha olyan rezgésbe kezdett, mintha a kerekek már rég kifutottak volna alóla.

- Hogy... ezt hogy érti?
- Hogy hogy értem? Hát nem látja? Ilyen ívben tervezni meg egy felüljárót, hogy az egyik oldalról egy bányatóba, a másikon meg egy gyümölcsösbe fusson! Az ilyesmi csak egy eszement agyában foganhat meg.

Ő nem látta ennyire szélsőségesnek a helyzetet, de nyilván más mindezt a volán mögött átélni. Ezért is nem ült ma autóba.

– Körbeépítenek bennünket mindennel. Autóutakkal, bevásárlóközpontokkal, már éppen csak a kurvanegyedek hiányoznak. De ne féljen, előbb-utóbb meglesznek azok is.

- Én ezekből itt csak az autótutat látom.
- Képletesen mondtam. Fogékony a képletes beszédre?
- A mire? Igen, persze.
- Mert szerintem a maga generációja szart sem ért az elvont gondolkodáshoz. És tudja, miért? Mert nincs rákényszerítve. Pontosabban: nincs szüksége rá. Megszűntek az elvont dolgok, a világ fekete-fehér lett megint. Mint a középkorban. Azt gondoljuk magunkról, hogy olyan bonyolultak vagyunk, aztán egy nagy szart.

– Hát, nem tudom...
– Dehogynem tudja, hiszen talán épp a maga korosztályával kezdődött. Mennyi idős maga? Harmincöt?

- Harmincnyolc, egész pontosan.
- Akkor ez az egész kurva korszak magukkal kezdődött.
- Miféle... korszak?
- Amiről beszélek. A számítógépek korszaka, ami magával hozta azt a sok szemetet. Amitől a feje tetejére állt a világ.

Na, ezt jól kifogtam, gondolta, és várta, mikor tűnnek már fel a falu házai.

– Nézze, én vadőr vagyok, és ha elém kerül egy szarvas, máris egy laptop képernyőjét látom villogni a fehér segge helyén. Hát normális ez? El tud képzelni egy szarvast, amint lappal a fenekén vágat?

– Nem. Elég vicces lenne.

– Pedig én néha azt látok. A szeme helyén meg iPhone-t. A szarva kétfele álló antenna.

– Miért, annyit használja ezeket a kütyüket?

– Dehogy! Ennyire mérges vagyok rájuk. Meg az unokáimra: amikor csak megyek hozzájuk, ülnek a kanapén, és ezeket a francokat basztatják. Ha nem cibálnám meg a fülüket, talán észre sem vennék, hogy ott vagyok.

Mikor szállhatok már ki, fohászodott, miközben megpróbálta a lábát kiszabadítani az ülés elé szórt drótkötegek és vasdarabok kusza összevisszaságából. Kíváncsi lett volna, nem csatokat és hurkokat tapos-e a vadonatúj bakancsával.

– Tudja, az a legfőbb bajom, hogy ráadásul még nagyon okosnak is hiszik magukat. Elhítetik magukkal meg másokkal is, hogy amit az internetről tudnak, az valójában a saját agyukban létezik. Hogy onnan kotorták elő és nem a számítógépről.

– Na, ezt azért nem hiszem. Ennyire...

– De, de, higgye csak el! Van itt egypár húgyagyú kölyök a faluban, de mivel tudják kezelni ezeket a nyavalyákat, azt hiszik magukról, hogy ők az atyá-úristenek.

Visszafogott sóhajjal vette tudomásul, hogy elérték a falu szélét jelző táblát, és házak tűnedeztek fel az út mindkét oldalán.

– Hol akar kiszállni? A kocsmánál jó lesz?

– Persze. Tökéletes.

– Megmondja, hogy hívják? Merthogy nem ismertem fel.

– Hogyne. Tanai Áronnak.

– Tanai? Hallottam a családjáról. A maga szülei voltak azok, akik...?

– Igen. De... már nem lakik itt senkim. Pár igen távoli rokont leszámítva.

Ez nem volt teljesen igaz. Élt egy unokatestvére a faluban, akivel szülei halála óta nem tartotta a kapcsolatot. Előtte sem nagyon.

A kocsmá bejárata fölött olyan alacsonyan csapkodott egy nemzetiszínű zászlót a szél, hogy kis híján az arcába vágta. A zászlórúdtartótól jobbra is, balra is egy-egy kitért csőrű madár nem éppen jól sikerült domborműve meredt rá. Ha nem látta volna a feliratot, hogy VENDÉGLŐ, azt hihette volna, hogy valami pártiroda ajtajába tévedt.

Odabent gőzös meleg csapta meg, de később rájött, hogy ez csak a cigarettafüst és az alkohol fojtogató keveréke, a helyiséget egyáltalán nem fűtik. Négyen-öten álltak a pultnál, köztük egy nő is, feléje fordultak, ahogy bevágta mögötte a huzat az ajtót, és leplezetlenül végigmérték. Köszönt, majd a pulthoz ment, és végigjártatta tekintetét a kínálaton. Igazából nem akart inni semmit, de egy kávérendelést valahogy túl kevésnek érzett, így kért melléje egy konyakot.

– Csak kommersz konyakom van.

– Nem számít.

Semmiképpen sem tudom kihúzni itt egy óráig, gondolta, mikor elhelyezkedett egy távoli asztalnál, vagy berúgok, vagy kinéznek. Még ha közben valami ételt rendelhetne, de ezt már végképp nem várhatta el a helytől. Néhány Balaton szelet árválkodott egy lapos tányérban a polcon, meg talán valami ropiféle. Kíváncsi lett volna a lejárat dátumukra.

Előszedte laptopját az aktatáskájából, kinyitotta, bekapcsolta. Míg behozta a Startlapot, felhőpintette a kávé – pocsék volt, de nem számított másra

–, és belekortyolt a konyakba is. Ennek sem volt sokkal jobb íze, de legalább felmelegítette. Közben azt próbálta kitalálni, miért olyan egyformák a falusi kocsmák, és miért tekinti szinte minden kocsmáros alattvalóinak a vendégeit. Merthogy ez itt annak tekintette, az egy percig sem volt vitás. Elöl teljesen kopasz fején a hátul hosszúra meghagyott ritkás hajszálak s a lekonyuló bajusz mókás külsőt is kölcsönözhetnek volna ennek a középkorú férfinak, de ő szemmel láthatóan elrettentésnek szánta viseletét. Vagy talán inkább tekintélyt keltőnek, ki tudja. Mindenesetre, ahogy a pult mögé épített dobogón állva s kicsit előrehajolva szinte vendégei fölé magasodott, csakis ezt az érzést kelthették az idegenben. Alig bírta levenni róla a szemét.

Aztán, ahogy beletemetkezett a hírekbe, elfeledkezett róla, bár nem tudta függetleníteni magát a helytől. Ahogy nyílt az ajtó, rögtön felkapta a fejét, hogy nem olyasvalaki talál-e belépni, akit ismerni kellene. Gyakorlatilag tizennyolc éves kora óta nem itt élt, de ettől még emlékezhetnek rá. És ő is emlékezhet emberekre, még ha eldöntötte is, hogy kerülni fogja a felesleges „Hogy vagy, de rég láttalak”-féle csevegéseket. Amilyen gyorsan csak lehet, elintézi, amiért jött, s már távozik is. Nem kötődött érzelmileg a helyhez, s bár ez eleinte kicsit zavarta, ahogy teltek az évek, a világ legtermészetesebb dolgának fogta fel. Főleg szülei váratlan tragédiája óta – nem a falut hibáztatta érte, pedig sejtette, hogy ami történt velük, az csakis itt történhetett meg, sehol másutt.

Hatalmas csattanásra kapta fel a fejét, s csak annyit látott, hogy a pultnál állók közül az egyik kizuhan a sorból, és elterül a földön. A többiek állva maradtak, nem hajoltak le, nem segítettek neki – egy pingvinekről szóló természetfilm részlete ugrott be neki, amelyben egy leopárdfóka úgy emelt ki egy pingvinfiókát az anyja mellől, és hurcolta el, hogy az anyának közben a szeme sem rebent. Szemmel láthatóan más okból, de ezek az emberek is a legteljesebb közönnyel nézték, amint társuk nagy nehezen összekaparja magát, felül, majd a pult alá erősitett lábtartóvas segítségével fölhúzódkodik. A pofon a kocsmárostól jött, ez – még ha nem látta is – egyértelmű volt. Ott magasodott fölöttük, majd kirohant a pult mögül, és féltő volt, hogy még egyet leken neki.

– Mit képzelsz te magadról! Tudod, ki vagy te? Egy senki! Egy semmi buborék! Te ilyeneket nem mondatsz nekem! Érted? Nem mondatsz!

A férfi, még kábán az ütéstől s az elfogyasztott alkoholtól, vállával a pultnak dőlt, s oldalra fordulva próbált a kocsmáros arcába nézni – szeméből egy sokat gyötört, a megaláztatáshoz hozzászokott ember közönyének bamba tompultsága áradt. Látszott rajta, sem a teste, sem a lelke nem roppant meg az ütéstől, a bántalmazás már rég életének részévé vált. A kocsmárost is megfékezte a megadásnak ez a nehezen értelmezhető formája, elfordult, s a kiürült poharakat kezdte összeszedni az asztalokról.

– Elvihetem? – kérdezte Tanaitól, s a kávéscsészére bökött.

– Igen, persze – mondta Tanai, s feléje tolt a csészét.

A kocsmáros egy fejbiccentéssel nyugtázta szolgálatkészségét, és megkérdezte, hozhat-e még egy konyakot. Tanai azt mondta, hogy igen.

Mikor kihozta, fejével a pultnál álldogálók felé intett.

– Nem tudnak mértéket tartani. Sem az ivásban, sem a beszédben. S az ember legyen elnéző velük.

Tanai eddig a bántalmazással érzett együtt, most azonban elbizonytalanodott, mert valóban, a kocsmárosnak nemcsak joga, de kötelessége is rendet tartani a helyiségben. Az, hogy ezúttal túlmént egy határon, valószínűleg a vendégnek köszönhető: viselkedésével kiprovokálta. Legalábbis ő így gondolta, de rákérdezni nem akart, pedig szeretett volna. Már bánta, hogy beült a kocsmába, de nem tudta, hova máshova mehetett volna.

– Én megpróbálok némi jóérzést nevelni beléjük – folytatta a kocsmáros, miközben mindkét kezével az asztalra dőlt, hangjából enyhe bizalmaskodás-

ra való hajlam érződött. – Tényleg. De nincs sok foganatja. Nem értenek a szóból. Nem ismernek semmiféle tiszteletet. Egyenlőnek hiszik magukat másokkal. Nem tisztelik a tudást, a tehetséget, semmit. Visszapofáznak. Ehhez az egyhez értenek.

Tanai némi megdöbbenéssel hallgatta a kocsmáros, mert mindenre gondolt, csak erre nem. Hogy ilyen magyarázatot ad iménti viselkedésére.

Zavarban volt, nem tudta, mit mondjon.

– Miért, kik ezek az emberek?

– A falu söpredéke. Közmunkások, munkakerülők, alkalmi munkából élők. Akik nem tudják, hol a helyük. De öntudatuk, az van, hatalmas. Az előző rendszer neveltjei.

– Az a férfi talán még nem is élt az előző rendszerben.

– Ő nem, de az apja igen. Ott tolongott a húsosfazék körül.

Férfiak léptek a helyiségbe, a kocsmáros visszament a pult mögé, de fejével jelezte, visszajön még.

Tanai úgy tett, mint aki a laptopjába temetkezik, de egyre csak a kocsmáros szavai jártak az eszében. „Egyenlőnek hiszik magukat másokkal.” Ezt nyilván úgy értette, hogy társadalmilag, mert külsejükből ítélve anyagilag aligha. És valószínűleg szellemileg sem. Eléggé tompa társaságnak néztek ki. A társadalmi betagozódásnak viszont gyakorlatilag nincsenek feltételei – mindenki oda gondolja magát, ahova akarja. Vagy ahova engedik. Ahonnan nem nézik ki.

Nem gondolta volna, hogy már a falu is itt tart. Gyerekkorában, úgy emlékezett, egyformák voltak az emberek, senki sem képzelte magát különbnek a másiknál. Tisztelet annak járt, aki kiérdemelte, de ez nem jelentett rangot. De – ha hinni lehet a kocsmárosnak – mára már itt is meghúzták a törésvonalakat. Egy alig pár száz lelkes település kasztokba rendeződött – a kocsmáros beszédjéből legalábbis így vette ki.

– Igyekszem a jó útra terelni őket – hallotta ismét a kocsmáros hangját. Miközben figyelt rá, az az érzése támadt, hogy egyáltalán nem iménti kirohánásának okát próbálja megmagyarázni, most már *neki* magyaráz. – Megértetni velük, hogy változnak az idők, s nekik alkalmazkodniuk kell. Mert maguktól nem vennék ám észre. Azt hiszik, itt még mindig egyenlősdi van. Hogy aki nem tett le semmit az asztalra, az ugyanúgy meríthet a fazékból, mint aki kidolgozta érte a belét. Lassan tanulnak, nem fog az agyuk. Századszorra magyarázod el, századszorra sem értik. Ezért kell néha megfenyítenem őket.

Tanai a laptop képernyőjére pillantva látta, hogy valamivel elmúlt dél. Egy órára beszéltek meg a találkozót a vevővel, itt, a kocsmá előtt – addig, úgy néz ki, kénytelen lesz elviselni a kocsmáros okoskodását.

– Maga... látogatóba jött? Nem emlékszem, hogy láttam volna a faluban.

– Igen. Azazhogy, nem egészen. Egy örökségi ügy miatt vagyok itt.

– Ingatlan?

– Erdő.

– Erdő. Értem.

Még mondott valamit, de mikor Tanai többször is a képernyő felé fordult, otthagya. A nő és társai az ajtó előtt toporogtak, hevesen vitakoztak, ráncigálták egymás kabátujját, majd elhagyták a helyiséget. Két férfi maradt csak, az egyikük utánuk kiáltott valamit, mire a másik hangosan felnevetett.

Valamivel egy óra előtt kint állt az utcán, illetve inkább téren, bár ezzel az elnevezéssel csak mértani alakzata miatt lehetett illetni a helyet, amelyet a kocsmá, a szemközti templom és a jobboldalt emelkedő első világháborús emlékmű határolt. A hóesés elállt, s ahhoz képest, amennyi leesett, alig maradt nyoma a földön. Tanait ez jókedvre derítette, bár nem tudta volna megmondani, miért.

Jobbra, az emlékmű talapzatán ott ültek iménti ivótársai. Cigarettaztak, majd egy idő után a nő a többiek látható unszolására felállt, és elindult feléje.

Tanai elfordult, nem akart tudomást venni a közeledő asszonyról, mert teljesen egyértelműnek vélte, hogy őt vette célba. Ha lejmolni fog, ad neki valamennyit, és gyorsan lerázza, határozta el.

– Szia, Áron. Nem ismeresz meg, ugye? Vagy csak nem akarsz megismerni? Olga volt, az unokatestvére, édesanyja bátyjának a lánya.

– Szia! Ne haragudj... odabent, abban a félhomályban, nem is nagyon figyeltem...

– Láttam. Elmerültél a laptopodban. Mit keresel itt?

– Valami erdőt örököltem, azon szeretnék túladni.

– Ja, a Hatost?

– Hatost?

– Így hívják. Közel a Rábához.

– Lehet. Eddig nem is hallottam róla.

– Persze, hogy is hallottál volna. Van már vevőd?

– Van. Ha minden igaz, itt találkozunk egykor a kocsmá előtt.

– Falubeli?

– Fogalmam sincs. Még a nevére sem emlékszem.

– Meddig maradsz? Elnézhetnél hozzám, régen beszélgettünk.

– Nem tudom, lesz-e annyi időm.

– Négy után otthon vagyok. Úgysem tudsz itt estig mit csinálni. Csak nem akarsz annak a rasszista kocsmárosnak a szövegét hallgatni egész délután?

– Hát jó. Ha úgy jön össze, megpróbálhatom. De nem ígérem biztosra.

Ezüstszínú Toyota terepjáró gurult melléjük, alacsony, fürgé kis emberke ugrott ki a vezetőülésből, és kezet rázott Tanaival.

– Hozta Isten. Illés. Ugorjon be.

Olgára ügyet sem vetett, szinte félresöpörte gyors mozdulataival az útból. Olga engedelmesen félreállt, intett Tanainak, majd visszaballagott a többiekhez.

A Toyota kifarolt a jeges árokpartról, megfordult, és elindult a Rába felé.

2.

Amikor szülei halála után felszámolta az örökséget, azt fogadta meg, hogy évente egyszer, Mindenszentek körül hazalátogat, de csakis a temetőbe megy, sehova máshova. A házat, a földet sikerült gyorsan eladnia, az akkor még osztatlan tulajdonban lévő erdő ügyével nem foglalkozott, más meg nem maradt utánuk. Csak a szörnyű emlék, amit a munkája, gyermekeinek növekedése, a hétköznapi gondok szaporodása lassan kezdtek kitörölni az agyából, néha mégis olyan brutális erővel tört rá, hogy napokra lebénult teste, lelke. Legelsősorban is azért, tudta jól, mert nem tett meg mindent az igazság kiderítése érdekében, a könnyebbik utat választotta, menekült, amint csak lehetősége nyílt rá, lerázott magáról mindent, elpuccolt.

Volt a szüleinek egy kis horgásztanyájuk a Rába-parton, ők nyaralónak hívták, de egy kunyhónál alig volt nagyobb, fából épült, palatetővel. Apja a horgászholmiját tartotta benne, amit soha nem használt, meg egy ladikot, amit soha az életben nem tolt vízre. Lakat lógott az ajtaján, de oldalt bárki bebújhatott, csak egy furnérlemez kellett odébbmozdítania hozzá. De sosem ment be senki, mert a réseken keresztül látnivaló volt, hogy nem érdemes. Szülei az az évi utolsó szénabetakarításra mentek ki aznap estefelé, amit az ártéren vettek, hogy petrencébe rakják, nehogy egy hirtelen jött őszi áradás magával sodorja. A munka kettejüknek nem tartott sokáig, ezért dönthettek

úgy, hogy valami oknál fogva vízre tolják a ladikot, és csónakáznak vagy horgásznak egyet, vagy talán valami ismeretlen okból kifolyólag áteveznek a túlsó partra. Innentől kezdve már csak feltételezésekbe bocsátkozva találgathattak, hogy mi történt ezután, hogyan süllyedt el a csónak a mély és örvényekkel teli túlsó löszös fal közelében, s hogyan pusztultak oda mind a ketten. Úszni egyikük sem tudott – a faluban szinte senki –, de ettől még kivergődhetek volna a partra, ha szerencsésük van. De nem volt, fulladás okozta mindkettjük halálát, a rendőrség az idegenkezűséget már a kezdetekben kizárta. Annak ellenére is, hogy a kiemelt és partra vontatott csónak alján két százforintos nagyságú lyukat találtak, de nem lehetett bizonyítani, hogy mikor és hogyan keletkeztek. Lehet, hogy már régóta ott voltak, az apja sohasem ellenőrizte, de az is lehet, hogy az elkorhadt deszka közvetlenül a vízre bocsájtás után lyukadt ki. Mindenesetre mindegyik a középütt elhelyezett pad alatt volt, csak úgy futólag nem lehetett észrevenni egyiket sem.

Találgatások egész sora indult meg a faluban, szinte az összes lehetséges okra született egy-egy történet, de a valóság soha nem derült ki. Maga Áron, akit a szerencsétlenség másnapján értesítettek, és azonnal autóbába ült, leginkább arra hajlott, hogy apja, aki könnyelmű, kissé meggondolatlan ember hírében állt, megihatott egy-két sört vagy talán ketten egy üveg bort a munka után, ami a fejébe szállt, és minden óvintézkedést félretéve vízre lökte a soha nem használt csónakot. Anyja bizonyára ellenezte, és talán be sem ült volna mellé, ha apja rá nem veszi azzal a veszéllyel nem ismerő vállalkozó kedvével, amivel például annak idején, fiatal korukban farmert csempészték Jugoszláviából. Így történhetett, sehogy máshogy, gondolta el többször is, a fejükbe vettek egy boldondos ötletet, és mint a gyerekek, nem számoltak a következményével. Ott éltek a folyó mellett, és fogalmuk sem volt róla, mekkora veszélynek vannak kitéve, ha nem vigyáznak. Persze semmilyen élő kapcsolatuk nem volt a vízzel, így nem is nagyon tudtak volna felkészülni semmiféle veszélyre.

– Még szerencse, hogy fagyott – hallotta ekkor a mellette ülő férfi hangját, aki közben elkezdett kikászálódni a kocsiból. – Ezekben a kátyúkban sosem vergődünk volna el idáig. Jöjjön.

Olyan sebesen indult el a gyér hó alatt elterülő fűvön, mintha csak a busz után futna. Magas szárú bakancsában, bekecsében inkább kupecnek nézte, mint helybélinek, aki bagóért vásárol fel erdőket, majd jó pénzért továbbad rajtuk.

Akácos volt, amint sejtette, akácfának alkalmas vidék volt ez, nyáros vagy fűzes csak közvetlenül az ártér mellett nőtt. Ha a fa értékét vesszük, gondolta, az akác értékesebb, ebben az erdőben pedig, amelynek sarkánál most megálltak, csupa akácfa állt – a lehullott lomb végtelen távolságokat engedett belátni.

– Hát itt volnánk – mondta az idegen. – Ez az. Nem a teljes erdő, amit most itt lát, csak egy része. De osztott, mert a nagyobbik felét már eladták. Ha akarja, nagyjából meg tudom mutatni, meddig terjed.

Áron ehhez nem sok kedvet érzett. Teljesen ismeretlen volt neki az erdő, sosem hozták ide a szülei, sosem bókászott benne. Azt sem tudta megítélni, hova fut ki a másik vége, mert sejtése szerint a folyó jóval lejjebb kanyargott.

– Sajnos, azt hiszem, nincs annyi időm. Ha meg tudunk egyezni az árban, én már utazom is vissza.

– Hát jó – mondta a férfi, akin látszott, maga sem bánja, ha nem kell az erdőben caplatnia. – Ide figyeljen. Most úgy nyolcszázézer forintba kerül egy hektár átlagosan, gondolom, maga is utánanézett. Én hatszázötvenet adok érte, mert, amint látja, ez azért egy meglehetősen ligetes erdő, megcsonkították már nem is egy helyen. És egy erdőben mi ér valamit? A fa. Hogy mennyi van benne. Ennek átlátni a túlsó végére, annyira ritka.

Áron most látta csak, hogy csakugyan nem télen kellett volna meghírdetnie – az erdő valóban nem tűnt túl sűrűnek, még a bokorszerűen növv vadhajtasok ellenére sem. De az ajánlat felháborította.

– Nézze, tényleg utánanézttem, és a nyolcszázezer a legkevesebb, amit ma el lehet kérni.

– Egy olyan erdőért, ami nem magától nőtt, mint a rekettyés, hanem amit ültettek. És amit nem dézsmáltak meg fatolvajok. Mert ezt megdezsmálták, elég rendesen.

– Na, de azért... – Gondolta, hogy ez lesz. Hogy a telefonban megbeszélt nyolcszázezret nem fogja megkapni. – Annyiért, amit mond, nem adom.

– Hanem mennyiért?

– Legfeljebb hétszázötvenig mennék le, tovább semmiképp.

– Legyen hétszáz, és áll az alku.

– Nem, hétszázötven. Nézze, engem nem sürget a tatár. Tudok várni.

– Nem sokan szaladgálnak télen erdő után.

– Azért mondom, ráérek.

– Akkor legyen hétszázhusz.

– Hétszázötven.

– Hajaj, de nehéz ember maga. Tudja, mit? Menjünk vissza, iszunk valamit a kocsmában, közben megbeszéljük. Befagy a seggünk, ha sokáig ácsorgunk itt.

Nem túl nagy kedvvel lépett be ismét a kocsmába, az alsóbbrendű nép hovartartozásának betartása felett örökdő kocsmárossal és pocsek kávéjával nem sok kedve volt újból találkozni, de neki sem volt jobb ötlete. Az erdőt mindenképpen el akarta adni, méghozzá most, nem akart felesleges köröket. Viszont azt sem akarta, hogy átverjék. Főleg olyanok ne, mint ez a kupec, akinek semmi köze erdőhöz, földhöz. Inkább adja másnak, olcsóbban.

De az éhség és a hideg miatt érzett vacogás ismét rátört, nem először a nap folyamán, s a büztől átítatott meleget még mindig jobban kívánta, mint a kinti fagyoskodást. Bár szinte fulladozott a levegőtlenlégtől, a hűgyszagtól, ami az állandóan nyitva hagyott mellékhelyiségből terjedt, mégis ott tartotta valami a kemény üléses széken, maga sem tudta, hogy mi. Most, hogy a kupec magára hagyta – átült egy másik társasághoz, talán számításból, talán csak a beszélgetés kedvéért –, volt ideje gondolkodni szülei tragédiáján. Illetve annak előzményein. Ha voltak egyáltalán. Hiszen derűsek, kiegyensúlyozottak voltak mind a ketten, véget nem érően ugratták egymást, mikor egyetlen fiuk otthon tartózkodott. Néha ugyan megfordult a fejében, hogy nem megjátszott-e ez az előtte zajló évődés, ami annyira nem volt természete a falusi embernek, de aztán arra gondolt, ha megjátszott is, a végeredményt tekintve tulajdonképpen ugyanaz – azt akarták tudatni vele, hogy boldogok, s ilyen szülői háttérrel legyen boldog ő is. És az is volt, boldog. Ha igazából, ha csak megjátszásból, mindegy, de úgy érezte, ennyivel tartozik nekik.

Egy kellemes meglepetést azonban tartogatott számára a hely – mint kiderült, egy nap a héten, és pont ezen a napon, meleg egytálétel várta az éhesen betérőt, ami ezúttal paprikás krumpli volt gusztusosan felszelt fehér kenyérral. Egy eltolható harmonikafal mögött, egy hosszú asztalnál már kanalaztak páran – köztük Olga és közmunkás cimborái –, s bár szeretett volna külön asztalhoz ülni, látta, hogy nincs rá mód: valószínűleg a kocsmáros sajátosan értelmezett rétegződésfelfogásának köszönhetően csak az az egy asztal állt az étkezők rendelkezésére, talán azt szimbolizálva, hogy étkezéskor, és csakis ekkor, minden ember egyenlő, nincs fent meg lent.

Leült az egyik sarokra, s miközben az ételére várt – legfőképp azért, hogy ne kelljen senkivel sem szóba elegyednie, és a szürcsölések hangja is nehezebben jusson el hozzá –, a telefonját kezdte el babrálni. Se hívása, se üzenete nem volt, tudta jól, de úgy tett, mintha lenne. Volt, aki ránézett, hümmmentett

egyed, majd evett tovább, de a többség tudomást sem vett róla. Pedig, ahogy végigsiklott a tekintete rajtuk, volt köztük néhány ismerős arc, akiknek ő ugyanúgy ismerős lehetett. Nem éppen volt osztálytársak vagy játszócimborák, de utcabeliek igen, vagy olyan, akivel együtt ingázott annak idején a hajnali buszon. Egyvalaki talán feléje is biccentett az asztal túlsó végéről, de olyan gyorsan kapta vissza fejét a tányérja fölé, hogy nem lehetett benne biztos, neki szólt-e az üdvözlés.

Aztán, mikor megkapta az ételét, mindez már nem érdekelte. Élvezettel merült el maga is a kolbásszal sűrűn megrakott, tetejére piros zafatot feldobó, enyhén csípős étel kanalazásában, sőt, miután némileg hűlt a sűrű massa, falásában. Igen, falásában, amit az éhsége, kisebb részt a környezete gerjesztett. Jólesően érezte, ahogy az étel markáns íze kimossa a száját, megtisztítja a nyelöcsövét és megtölti a gyomrát. Még a száraz fehérbor is jólesett, pedig tartott kicsit tőle, hogy talán túl korán lesz. Egyáltalán nem lepte meg, hogy öt perc elteltével a tányérja teljesen üres volt, kinyalva, kitörölgetve, miközben a nála korábban ott ülők még nem végeztek. Nem volt gyors semmi, de az étellel nem szeretett sokat vacakolni – ha kirakták eléje, mindig rendesen nekiállt.

Rengeteg ideje volt még a vonat indulásáig, de már most idegeskedett azon, hogy jut ki az állomásra, mert a kupec mindeddig nem ajánlotta fel, hogy kiviszi, és valószínűleg nem is fogja, ha nem enged az árból. Márpedig nem enged, most már eltökélte, nem kell, hogy milliomosnak nézzék a szülőfalujában, aki elkótyavetyéli a szülői örökséget, meg különben is: szüksége van a pénzre. Most már szinte drukolt, hogy ne fogadja el a hektáronkénti hétszázötvenezeret, még egyetlen napra sem szeretne volna, ha a kezébe kerülne az erdő. A kis köpcös egyre undokabb lett, néha visszaült hozzá, aztán föl pattant a székéből és átült valahova, majd ugyanolyan váratlanul visszatelepedett, és kezdte előlről az egészet

– Figyeljen már, hétszázhusz és hétszázötven között maga szerint mi a különbség?

– Ezt én is kérdezhetném magától.

– Igen, de én sokkal többet engedtem.

– Fals alapállásból könnyű sokat engedni.

– Már miért lett volna az fals? Megindokoltam. Talán pont azok az emberek, akiket itt lát, hordták szanaszét az erdejét. Érdemes lenne megkérdezni őket.

– Eszébe ne jusson.

– Tudom, hogy nehezen viselné. Látszik az arcán, hogy szeretné megőrizni a renomóját. Nem volt akárki itt a faluban, igaz? Vagy talán most nem akárki? Mert úgy látom, az emberek ide sem mernek jönni magához, hogy legalább üdvözöljék.

– Nem ismernek, és én sem ismerem őket. Gyerek voltam, amikor elkerültem innét.

– Szerintem máshonnan fúj a szél. Most hallom, hogy a maga szülei vesztek oda a folyóban pár évvel ezelőtt.

– És? Hogy jön ez ide?

– Hát hogy azt mondják, akkoriban fenyegetőzött mindenfélével.

– Nem fenyegetőztem én semmivel. Máig nem tudok többet az esetről, mint akkoriban tudtam.

– Nem? Pedig azt mondják, még detektívet is fogadott. Magánnyomozót.

– Hát ezt meg honnét hallotta? Mutassa meg nekem azt az embert, aki ilyesmit terjeszt.

– Csak úgy hallottam. A fene emlékszik már, kitől.

Azzal megint magára hagyta.

Felhívta a feleségét, és részletesen beszámolt neki a napjáról.

– És most ott ülsz abban a bűdös kocsmában?

– Igen, mert abban reménykedem, hogy a kupec majd csak meggondolja magát, és kifizeti az árat, amit kérek.

– Soha nem fogja.

– Szerintem kifárasztásra játszik. Hogy majd kétségbeesem, mert lekésem a vonatot, és végül engedek. De nem fogok.

– Százhuszezer forintról van szó, ha jól számolom, ugye?

– Igen. Valamivel a föléről. Meg arról, hogy ne nézzen bolondnak.

– Áron, nem mindegy, minek néz téged az az ember? Hisz soha többé nem látod.

– Nem arról van szó. Hanem arról, hogy... – Csörömpölés hallatszott a közelében, valaki levert egy poharat. – Hallasz? Majd később elmagyarázom. A vonatról felhívlak.

Örült, hogy kinyomhatta. A felesége sokszor eljátszotta vele ezt a „nem értem, pedig értem” játékot. Sosem értette, miért.

Hullámokban érkeztek az emberek, ki hogy végzett a munkával, de a legtöbben egy stampedli vagy egy fröccs felhajtása után távoztak is. A kupec éles, vékony hangját azonban mindvégig hallotta, a fülében csengett, mint valami alapzörej, ami mindig jelen van. Láthatóan nem törődött vele, de biztos volt benne, hogy visszajön még. Előre félt, hogy dolgavégezetlenül kell távoznia – ezt még egyszer nem csinálja végig.

Visszajött, egy gyűrött zakót és lazán megkötött nyakkendőt viselő férfival, akit dr. Molnár ügyvédként mutatott be.

– Minek foglalóznánk, amikor kéznél van az ügyvéd barátom, aki már meg is szerkesztette a szerződést.

Az ügyvéd eléjük tolt egy kétoldalas papírt, amelyen már csak néhány rubrika maradt kitöltetlen, a kupec pedig elővett egy vastag borítékot a zsebéből.

– Akkor hétszázhuszezer per hektár, rendben? – mondta, és Áron vállára csapott.

Áron mondani akart valamit, de végül néma maradt. Aláírta a dokumentumokat, a kupec is, az ügyvéd meg sűrűn pecsételt. Aztán leszámolták neki a pénzt, amit a borítékban kabátjának belső zsebébe tett, kezet rázott velük, és otthagyták őket.

– Mi lesz az áldomással? – kiáltotta utána a kupec.

– Már megittuk – szólt vissza Áron.

Odakint még mindig havazott, mintha sokkal nagyobb pelyhekben esett volna, mint délelőtt. A kocsmá épületéhez csatolt kisbolt rácsos ajtaja nyitva volt, bement, vett két gyertyát tartóval és egy doboz gyufát. Úgy számolta, a temetőből egy óra alatt megfordul, s ha hat körül elindul az állomásra, akkor kényelmesen eléri a vonatot. A lábában ugyan érzett némi fáradtságot – nem volt szokva ennyi gyalogláshoz, pontosabban semennyi gyalogláshoz nem volt szokva –, de bízott magában. Ha nagy ritkán biciklitúrára ment a fiaival, ott sokkal jobban elfáradt, mert azok az ördögök nem kímélték. Mikor látták rajta, hogy hullá, és alig bírja már, a pihenőket lerövidítették, az etapokat meghosszabbították. Mivel nem akart leégni, becsületesen tekert, miközben gyér hajából ömlött a verejték, térdtől lefelé pedig érzéketlen lécdaraboknak érezte a lábait. Most más volt a helyzet, itt maga diktálhatta az iramot, és a távolságok sem tűntek leküzdhetetlennek.

De ebben tévedett. Az egyre vastagodó hóréteg alatt jegesedni kezdett, főleg az olyan helyeken, ahol el sem söpörték, s a temetőig vezető hosszú, ezer helyen feltöredezett gyalogjárda igencsak próbára tette állóképességét. Nemrégiben esett túl egy gerincműtéten, a kisebbik fajtából, ahogy az orvos nevezte, s azóta még jobban vigyázott magára. Vigyázott, mert semmiféle

kényszerítő körülmény nem sarkallta arra, hogy dobja sutba az ilyenkor tett fogadalmakat, mihelyt elmúlik a vész. A vész elmúlt, de életformája nem kényszerítette arra, hogy kísértse az Istent. Nem kísértette, így az Isten sem tette próbára őt.

Most az erdőeladás miatt volt magára mérges, mert úgy gondolta, várható volna még pár évig, hiszen a föld ára sosem fog lejjebb menni, az egyre csak emelkedik. Az önkormányzat fenyegetése azonban megrémisztette, hiába mondta a felesége, hogy egy önkormányzatnak nincs joga kisajátítani semmit, azt csak az állam teheti meg. Nyilvánvalóan félreértésen alapszik az egész, vagy valami fatális tévedésen, ami egy kis település tanulatlan vezetői esetében könnyen előfordulhat. Ő azonban, választotta, mégsem húzná tovább ezt a dolgot, mert – ahogy a lapokban olvassa – látja, milyen furcsa esetek történnek manapság. Hogy ilyen meg olyan trükkökkel, amilyeneket a józan elme kitalálni sem volna képes, lakások, gazdaságok, befektetések cserélnek gazdát, ráadásul olyan keretek között, amiket törvényesen megtámadni sem lehet. És nem szeretné megvárni, míg az ő erdejével is ugyanez történik.

Nem messze, a szántóföldön összeverődött őzcsapatra lett figyelmes, akik jöttére fölkapták a fejüket, megmerevedtek, majd lassú, aztán egyre jobban nekilendülő mozdulatokkal vágta az erdőt. Valamivel arrébb azonban megálltak, csoportba rendeződtek megint, és hegyes kis fejükkel körbeszimatolták a földet. Éhesek lehetnek, gondolta, azért merészkedtek be ilyen mélyen az emberek közé.

Először eltévesztette a sort – emlékezett rá, legutóbb is ugyanígy járt –, talán mert abban a sorban feküdtek az anyai nagyszülei, akik szintén korán haltak meg, de hozzájuk valahogy tudta a járást, az megmaradt benne. Szüleit mögéjük, két sorral hátrébb temette, egészen szürreális módon annak a kislánynak a megváltott sírhalmába, aki a dédnagymama bölcsőházban elhunyt első gyermeke volt. Furcsa, hogy még ma is közelebbinek érezte magához nagyszülei emlékét, mint a szüleiét. Talán mert a nagymamája nevelte fel, szülei éjjel-nappal dolgoztak, ahogy mondták, nem érnek rá gyereket pesztonkázni. Nem véletlen, hogy a *mama* szó máig is sokkal kedvesebben csengett neki, mint az anya.

A sír ápolt volt, környéke patyolat tiszta. Igaz, művirágok és gipszangyalok garmada borította, amiért sosem mert szólni Julinak, mert félt, hogy megbántódik. Juli szemben lakott velük, szellemileg visszamaradott, de jólelkű teremtés volt, önként vállalta a sír gondozását, és sosem akart pénzt elfogadni érte. Tábla csokival és plüssállatkákkal honorálta fáradozását, amikért a lány bolondult. Most ez is kiment a fejéből.

Meggyújtotta a kereszt két oldalán elhelyezett gyertyákat, de a feltámadó szél egyből elfújta a lángokat. Még kétszer próbálkozott, de reménytelennek tűnt életben tartani őket. Zsebre vágta a gyufát, felhajtotta a gallérját, és elindult visszafelé. Bánta már, hogy kötött téli sapkáját otthon hagyta, pedig a felesége rá akarta erőltetni. Hasogató fájdalom nyilalt koponyájának hátulsó felébe, mintha valamivel kupán vágta volna. Igyekezett gyorsan szedni a lábát, hogy minél előbb leérjen erről a fennsíkról, miközben elgondolkodott azon, miért egy széljárta, kietlen domboldalra kezdte temetni halottait annak idején a falu.

A hó ekkor már olyan sűrűn esett, hogy az országút túloldalán fekvő járdát sem találta volna tán meg, ha nem állt volna ott a hatalmas platánfa, amelynek a törzsét már gyerekkorában is csak féltucatnyian érték körül. Azóta mintha a duplájára nőtt volna, megkerülni sem volt egyszerű, kiálló gyökerei megakasztották a lábat. A legenda szerint ennek az egyik ágára akasztotta fel a mihaszna vő az öreg grófot, mert az nem akarta ráhagyni a vagyonát. Mindig megborzongott, mikor elment a fa alatt, mert attól félt, a nyakába esik egy hullá.

Most azonban a hó esett a nyakába, de az alaposan. A feltámadt szélben pillanatok alatt benedvesedett a szemüvege, foltokban látott csak, vagy még úgy sem, attól félt, letéved az útról. A falu házai elvesztek a sűrű hóesésben, csak sejtette, hogy jó irányba tart, de hogy milyen messze lehet az első, azt megsaccolni sem bírta. Attól tartott, a vonatról le kell mondania, örülhet, ha Olga házáig elvergődik valahogy. Unokanővére egy néhány házból álló mellékutcában lakott, nem messze a kocsmától, egy pucolatlan házban, amelyet térdmagasságnyira nőtt gatzenger vett mindig körül. Gyerekkorában elképzelte, milyen lehet belül, de ostorral sem lehetett volna kényszeríteni, hogy a saját szemével győződjön meg róla.

A faluba érve mintha csillapodott volna a hóesés, de ez csak a látszat volt: a sűrűn egymás mellé épült házak, a deszkakerítések, a magasra nőtt diófák ágai megfogtak valamennyit a szélből és a hóból is. Ez azonban nem változtatott azon a tényen, hogy az állomásra kockázatos lett volna elindulnia. Tényleg nem maradt más, mint felkeresni Olgát, aztán még eldöntheti, hogyan tovább.

A ház, vele együtt a porta, roskatagabb állapotban volt, mint amire számított. Olyan benyomást keltett, mint amiből rég kiköltöztek, a kertet pedig már korábban a sorsára hagyták, ha nem látta volna, hogy az egyik ablakban ég a villany, és televízió kékes fénye vetődik a szemközti falra. Nemhogy éjszakai vendégnek, de tízperces látogatónak sem szeretett volna megfordulni odabent, annyira sütött a házról a szegénység. Most jött rá, hogy a nincstelenség lehetett a legfőbb oka annak, amiért a szülei, de főleg az anyja távol tartotta őt a Polgár familiától. Anyjának, bár őket sem vetette fel a pénz, a rátartóságban, a ki-ha-ő-nem-ségben nem akadt párja a faluban.

Lesöpörte magáról a havat, mielőtt belépett az előszobába, de haján, cipőjén így is jókora adag latyakot hozott be.

– Te jó ég, csurom egy hó vagy! Várj, hozok törölközőt – kiáltotta Olga, s eltűnt egy ajtó mögött. Mikor visszatért, nem adta a kezébe, maga állt neki, hogy szárazra dörzsölje a haját, nyakát – Áron egészen zavarba jött e nem várt közvetlenségtől.

Furcsa, hogy belül nem tűnt taszítónak a ház, sőt, bizonyos értelemben még a komfortot sem nélkülözte. Az ódivatú, kopott konyhabútor alsó részébe villanytűzhely, a mosogató mellé – ha jól látta – mosogatógép volt beépítve. A szobában, amelyben égett a villany, L-alakú bőrkanapé húzódott az ablak alatt, itt-ott repedéskezdeményekkel, a falon hatalmas képernyőjű televízió. A parketta nagy részét szőnyeg borította. Mintha nem is ezt látta volna kívülről – vagy csak nem ezt akarta látni?

A nála két évvel idősebb Olga fiatal korában szép lány volt, vékony, magas, hullámos haja oldalra volt fésülve. Ehhez a külsőhöz az ember egy életvidám, mindenre nyitott egót képzelt volna el, de Olga szinte teljes egészében híján volt ezeknek a tulajdonságoknak. És nemcsak azért, mert alapjában véve nem volt okos, legalábbis az iskolában nem teljesített valami jól, hanem mert egy eleve vesztes családból jött, amelyben az anya állandó öngyilkossággal fenyegetőzött, az apa betegségekre hivatkozva a legkönnyebb munkákat sem vállalta el, s akik mindezek ellenére tartották magukat valakinek, holott a falu leglenézettebb lakói közé tartoztak. Áron kisgyerek korában igazságtalannak tartotta, hogy egy ilyen szép lány, aki ráadásul az unokatestvére is, épp csak boldogul valahogy az iskolában, mert az ő osztályában minden szép lány egyben jó tanuló is volt, a rossz tanulók mindig a csúnyák voltak. Nem volt benne biztos, Olga nem azért nem barátkozott-e vele, mert ő eminens volt, vagy mert az ő családjuk köztiszteletben állt.

Később, amennyire egyáltalán követte a sorsát, annyit tudott csak meg róla, hogy egy varrodában dolgozott egy ideig, korán férjhez ment, de hamar

el is vált, gyereke nem született. Valiról, a hűgárol semmilyen hír nem jutott el hozzá.

– Főzök neked egy teát, jó? Az átmelegít.

– Köszönöm, jól jönne.

Kiment vele a konyhába, és nézte, ahogy a kredencnél forgolódik. Még most is vékony volt, de abnormálisan vékony: a vastag hálóköntös alatt is látszott, hogy a húst mintha lehámozták volna róla, lapos volt mindene.

Miközben a tea készült, Áron nagyvonalakban előadta, hogyan zajlott le az üzlet.

– Az a szemét Illés jól átvágott. Hallottam már olyat is, hogy egymilliót adtak egy hektár földért. Hát még egy erdőért.

– Attól félttem, a végén meg sem veszi, és kezdek előről.

– Nagy kupec az, holnap már tovább is adja, dupla áron. Megkérdézhettél volna előtte.

– Azt sem tudtam... – Nem mondta ki, mit nem tudott, de Olga tudta.

– Igen, nem értesítettelek apu haláláról. Arra gondoltam, csak kellemetlenségeket okoznék neked. Nem túl gyakran találkoztatok.

– Hát nem.

– Nem akarom bántani szegény édesanyádat, de ő is tehetett volna róla, hogy másként alakuljanak a dolgok. Ott marta aput, ahol csak érte. Már gyerekkorukban is.

– Erről én nem sokat tudok.

– Hja, Áron, miről tudsz te! Neked a Turner Dián járt az eszed éjjel-nappal. Meg a tanuláson. Nem sokat izgattak téged a családi dolgok, nem igaz?

– Az afférjukról hallottam, bár sosem tudtam igazán, min is kaptak össze.

– Az örökség miatt. Míg anyád földet kapott meg ezt az erdőt, amin most túladtál, apu a rozoga házat, ami össze is dőlt, mihelyt a mamáék kihaltak belőle.

– Akkoriban a földnek még közel sem volt akkora értéke, mint ma.

– Az igaz, de azért sejteni lehetett, hogy változnak az idők. Jönnek a befektetők, akik semmi pénzt nem sajnálnak a jó földért. Mert errefelé csupa jó földek vannak.

– De miért tettek volna a mamáék ekkora különbséget a két gyerek között?

– Hát mert apu fattyú volt, ahogy akkoriban nevezték. Nem a nagypapától született.

– Erről tudtam, de azt nem, hogy kitől.

– Mindegy is. A lényeg, hogy a papa így kitagadta aput az örökségből, de a ház a mama öröksége volt, így azt megkapta.

– Erről az anyám tudott, ugye? Mármint hogy az apád csak...?

– Persze. Kellett, hogy tudjon.

– Nekem soha egy szóval nem említette. Mástól tudtam meg.

– Valószínűleg nem akarta a mamát beszározni előtted. Tudta, mennyire szereted, meg akart kímélni egy csalódástól.

– Atyavilág! A tisztos régi öregek!

– Hát bizony! Szóval innen a nagy különbség a két örökség között.

– És az apád ezt nem tudta megemészteni.

– Valamennyire megemészttette, hiszen elfogadta, hogy félig zabgyerek, mégis bántotta, mert mindig is ő segített otthon többet, de a földeken is, az állatok körül is. Papa úgy is bánt vele, mint valami szolgagyerekekkel. Nem csoda, hogy anyu csak a legritkábban vitt el minket hozzájuk, ezért is találkoztunk veled olyan ritkán. Kész a tea, menjünk be a szobába, ott melegebb van.

Második pillantásra a szoba bútorzata eklektikusnak, sőt kissé szedett-vedettnek tűnt. Mintha minden darabot úgy hoztak volna ide, hogy nem tudták,

mi van már benne – semmi sem passzolt semmihez. Se színben, se stílusban. De Áront ez érdekelte most a legkevésbé – ezt is csak azért vette észre, mert a színharmóniára valahogy fogékony volt.

– És a húgoddal mi van?

– Győrben lakik, férj, két gyerek. Ritkán látogatnak haza, bár a gyerekek miatt inkább nekem kellene őket. De nem visz rá a lélek.

– Miért? Naponta több busz is megy Győrbe, nem? Legalább kimozdulnál.

– Kimozdulok én épp eleget. Tudod, apu halála után csúnyán összevesztünk.

– Csak nem az örökségen?

– Dehogynem. Kétmilliót követel tőlem a házért.

– Ezért a házért?

– Ezért. Elvileg jogos, amúgy nem. Én gondoztam aput végig, ő a füle botját sem mozdította. És most tartja a tenyerét.

– Te meg nem tudsz fizetni.

– Nem. De nem is akarok. Erre megfenyegetett, hogy perre megy.

– Perre? Nem tudtok valahogy megegyezni?

– Nem. Neki csak a pénz kell, semmilyen indokot nem fogad el. Megértem, persze, ők sem élnek könnyen. A gyerekek most kezdték az iskolát, megy a pénz mindenre. De akkor is.

– És ha részletekben fizetnél?

– Áron! Átgondoltam én ezt már ezerszer. Úgy sem nagyon menne, de mondom, hogy nem is akarom. Igazságtalannak érzem, hogy ezért a viskóért pénzt követel tőlem, amikor egyetlen forintot nem tett bele. Itt minden, amit látsz, az én keresetemből van. Arra gondoltam, hogy kívülről is bepucoltatom, de akkor még többet érne a ház, ő meg még többet követelne. Ezért néz ki úgy, ahogy kinéz.

– Én mindig azt gondoltam, hogy jó testvérek vagytok. Szinte irigyeltelek benneteket.

– Azok is voltunk. Tényleg. Egészen apu haláláig. Aztán vége lett. Hetente felhív, és úgy támad nekem, mint egy fúria. Állítólag már ügyvédet is fogadott.

– Akkor úgy jártál ezzel az örökséggel, mint édesapád az övével.

– Még rosszabbul. Mert a húgomat is elveszíttem. Az egyetlen hozzátartozómat. Rajtad kívül, persze.

Áron zavartan fordította el az arcát, mert a hozzátartozásnak eddig a szelle sem legyintette meg, csak valami kötelességérzetszerű hangulat futott át rajta. Inkább valami felsőbbrendűségfélélet érzett, ami az anyja ki-ha-ő-nem-ségéhez volt hasonlatos, hogy ő anyagilag viszonylag jól van, nem fenyegeti veszély, és átmeneti munkanélküliségét leszámítva stabilan áll a lábán. Egy pillanatra még az is felmerült benne, hogy itt van a zsebében az az összeg, amivel Olga helyzete megoldódna, csak át kéne nyújtania neki. Hiszen szegről-végről joga is lenne hozzá, és ha a lelkiismeret-furdalását nem is – hiszen nem érzett semmi ilyesfélét –, az önbecsülését valamelyest helyre tenné.

De aztán el is hessentette a gondolatot, ilyen örültségre senki sem képes csak azért, hogy eljátszhassa a jótékony szamaritánust.

– Nem is kérdeztem, hogy van a család? A gyerekek? Kettő van, ugye? – kérdezte Olga, de látszott az arcán, nem nagyon érdekli a válasz.

– Igen, két fiú. Már iskolások.

– A feleséged? Dolgozik?

– Igen, a gyámügynél. Én meg pillanatnyilag munkanélküli vagyok.

– Munkanélküli?

– Igen. Tudod, a mi szakmánk olyan, mint a lakodalmi zenészeké: ha nincs lakodalom, nincs munka. De remélem, ez csak átmeneti.

– Akkor jól jött most a pénz, amit az erdőért kaptál.

– Hát, mi tagadás.

– Mindenki cipeli a keresztjét, ahogy apu szokta mondani.

– Igaza volt. Bár az én keresztmem ennél sokkal... – Megbánta, hogy belekezdett, szigorúan megfogadta, hogy egy szóval sem hozza elő. Gyorsan kihörpintette a maradék teát, a kis üvegasztalra tette a poharat, felállt, és az ablakhoz lépve jelezte, hogy nem akart semmit sem mondani.

Olga azonban úgy érezte, nem mehet el szó nélkül a megjegyzés mellett.

– Felkavart most újra, ugye?

– Alaposan. És nemcsak a temető, hanem... úgy ez az egész. A házukhoz már el sem mertem menni.

– Jól is tetted. Alaposan átalakították, rá sem ismernél.

– Tényleg megvette a Turner attól az embertől, akinek én eladtam?

– Igen, már mindjárt másnap. Jó kis... na, hogy is mondják...

– Fricska?

– Az. Tudod, mi volt az első, mielőtt beköltöztette volna a cselédjeit? Fertőtlenítette az utolsó négyzetcentiméterig. A kamrától a szobáig, pincétől a padlásig, mindent. Hatalmas ipari permetezőgépeket hozatott, azzal fújták le az egész házat. Az emberek csak ámultak.

– Ha már az életében nem tudta megalázni apámat, megtette holta után.

– Őrült az az ember. Azt mondják, még ma sem nyugodott le. Ahol csak megjelenik, egyből előhossa az apádat és pocskondiázza.

Minden a szülőkkel kezdődött. Az ő anyjával és Dia apjával. Ezt csak jóval később tudta meg, de a szóbeszédből és a kicsikart félvallomásokból sikerült nagyvonalakban összeraknia a történeteket. Anyját tizennyolc éves korában eljegyezte a nálánál alig valamivel, talán csak hónapokkal idősebb Turner Ferenc. Már az esküvőre készülődtek, amikor megjelent a színen az innen a harmadik faluból származó Tanai Gábor, és – az elbeszélések szerint – egyetlen falunap elég volt neki ahhoz, hogy megzavarja a lány fejét, és felbontassa vele az eljegyzést. Turner Ferenc ebbe nem nyugodott bele, de mire tehetett volna valamit, a csábító autóba ültette a lányt, és végigszárguldott vele a fél országon, mígnem letelepedtek valahol Péctől délre, közel a jugoszláv határhoz. Anyja későbbi elbeszélése alapján egy pajtaszerű épületben húzták meg magukat, amit ők foltoztak össze annyira, hogy ne dőljön a fejükre, és abból éltek, hogy farmert és más kurrens ruhaneműt csempészték Eszék városából, amit aztán Pécsen és a harkányi piacon értékesítettek. Erre a major gazdája vette rá őket, aki – lévén szerbhorvát származású – maga helyett küldte a naiv, épp ezért minden gyanú felett álló fiatal párt, akik szép hasznot hajtottak neki. Idővel azonban, ahogy kinyílt a csipájuk, össze-összeveszték, mígnem felszedelőzködtek, és visszaköltöztek a faluba. Turner Ferenc ekkor még mindig várt hajdani jegyesére, mert nem akarta elhinni, hogy a saját akaratóból tartott ki a nőrelő mellett. Mindenáron börtönbe akarta juttatni riválisát, s a végén majdnem megtébolódott, mikor világossá vált előtte, hogy a törvénynek ebbe semmi beleszólása nincs.

Néhány, részleteiben fel nem tárt év eseményeit követően szülei összeházasodtak, és Turner Ferenc is talált magának feleséget, aki persze sohasem tudta pótolni az elveszített kedvest. Talán tudta volna, de Turner Ferenc erre esélyt sem adott neki. Ha a két pár a faluban összetalálkozott, nem a volt menyasszonyára vetett gyűlölködő pillantásokat, hanem a feleségére, amiért ott van mellette, és lehetetlenné teszi, hogy ismét felvegye a küzdelmet jogos jussáért. Mert soha nem bírt lemondani róla, eszelős beszólásaival és mindenfelé terjesztett hazugságaival keserítette az életüket, s néha már Tanai józanságának volt csak köszönhető, hogy rendőrségi ügy nem lett zaklatásaiból.

A két gyerek szinte egy időben született meg, Áron áprilisban, Dia májusban, együtt jártak óvodába, és együtt kezdték az iskolát is. Az elején a szülők még próbáltak figyelni arra, nehogy bármilyen kötődés alakuljon ki közöttük,

még arra is megkérték az óvó nénit, hogy ne hagyja együtt játszani őket, amit az óvónő a szemükbe megígért, majd nevetve utasított el, mikor a gyerekek magukra maradtak. Amúgy nehéz lett volna elképzelni köztük bármiféle kötődést is, hiszen Áron félénk, befelé forduló kisgyerek volt, akibe ráadásul túlzott tiszteletet neveltek a másik nem iránt, Dia viszont féktelen, kontroll nélküli kis csitri, akinek szókinccse hároméves korukban százszorosan haladta meg a csendes kisfiúét – Áron később legalábbis így emlékezett a kezdetekre. Ennek ellenére a két gyerek utat talált egymáshoz, talán pont ellentétes habitusuk okán, mert mindegyikük csodálta a másikban azt, ami belőle hiányzott. Teltek az évek, s amikor a szülői figyelem már rég nem követte kapcsolatukat, robbant a bomba: Áron azt vette észre, hogy szerelmes Diába, s csak a kisujját kellett megmozdítani, hogy a lány ugorjon, és viszonzza az érzelmeit. Tizennégy évesek voltak ekkor, pár hónap volt hátra a nyolcadikból, választaniuk kellett, ki merre. Természetesen ugyanoda, a tizenöt kilométerre fekvő kisváros gimnáziumába adták be a jelentkezésüket mindketten, amit nem volt nehéz megtenniük, mert az időközben fásulttá, csaknem tohonyává váló szülők egyáltalán nem követték figyelemmel. Akkor kaptak csak a fejükhöz, amikor a gimnáziumi beíratáskor összefutottak az iskola aulájában, de ekkor már késő volt: Áron ismét Dia elé került az I/b naplójának névsorában.

A két tinédzser szinte az egész napot együtt töltötte: reggel együtt utaztak a busszal, az órákon egymás mellett ültek, iskola után a kisváros eldugott utcáiban kóboroltak, s csak a legutolsó délutáni busszal mentek haza. Dia apja tajtékozott, de nem tehetett semmit: mindenki látta, hogy a két gyereket olyan erős kapocs köti össze, amelynek szétvágása tragédiát idézhetne elő. Elkönnyvelték, hogy tizennyolc éves korukban összeházasodnak, akárcsak ők, legfeljebb majd nem mennek el az esküvőjükre – bár ez utóbbit csak Turner Ferenc hangoztatta. A többiek, főleg a két anya, saját sorsuk megismétlődését vélte felfedezni gyermekeik kapcsolatában, s inkább megbékéltek vele, mint hogy tovább szítsák a tüzet.

Közeledett az érettségi, amikor az események újabb fordulatot vettek. A továbbra is csendes, visszahúzódó fiú mellett egyre kevésbé bírta az időnként vulkányszerű kitöréseket már addig is produkáló lány. Cigarettaozni, majd drogozni kezdett, bár ez utóbbiról csak kevesen tudtak, a tanulást teljes egészében elhanyagolta. Áron viszont épp ekkor húzott bele, mert szeretett volna a BME-re jelentkezni, míg Dia maximum valamelyik vidéki egyetem tanítóképző karát célozta meg, amihez nem kellett összetörnie magát. Ez – azon kívül, hogy útjaik térben amúgy is hamarosan szétváltak volna – azzal is járt, hogy különbözőképpen gondolkodtak felnőtt életükről. Áron nagyratörő terveinek – hidakat akart tervezni – a nyomába sem ért Dia tanítókodása. Az első olyan élethelyzet, amikor nagyon nem egyeztek az elképzeléseik. És tudták, hogy ez a jövőben egyre inkább így lesz.

Amit Dia nem akart megvárni. Leérettségizett, de nem jelentkezett seholva, miközben Áront felvették a BME-re. Az utolsó nyaruk mintha színtiszta lekopírozása lett volna egy korosodó házaspár kapuzárás előtti pánikválásának – mindketten megijedtek attól, ami még együtt várt volna rájuk. Ettől függetlenül szinte egy időben költöztek fel Pestre, Áron a kollégiumba, Dia albérletbe, de már nem találkoztak többé. Áron úgy tudta, hogy Dia valami külkercégnél kapott állást, méghozzá nem is rosszat, s ez némileg megnyugtatta zavart lelkiismeretét, mert a válásért természetesen önmagát okolta.

– És Diával mi van?

– Itthon van, nem is tudtad?

– Nem. Azt hittem, Pesten maradt.

– Már régóta itthon van. Az apja rábízta a tizenkét hektárnyi gyümölcsöst, most azt vezeti. Tíz-tizenöt ember dolgozik a keze alatt. Megkeményedett az

a lány, azt mondják. Amennyire régen csak úgy ment bele a vakvilágba, mára teljesen az ellenkezője lett. De hát te jobban ismered.

– Ismertem. Talán. De akkoriban még gyerekek voltunk. Nem ment férjhez?

– Nem. Volt valami pesti pasija, de azt hiszem, annak már vége. Itthon meg nem talál magának senkit. Mint ahogy én sem. Nem könnyű, még akkor sem, ha olyan gazdag az ember, mint ő. Bár az is lehet, hogy úgy még nehezebb.

Áron az órájára nézett, háromnegyed hét volt.

– Te jó ég! Lekésem a vonatot.

– Csak nem akarsz ebben a hóvihárban elindulni? A kutya nem jár odakint!

– Mennem kell. Megígértem a feleségemnek, hogy estére otthon leszek.

– De leszakadt közben az ég. Nézz már ki, a kerítésig sem lehet ellátni.

Csakugyan nem lehetett. Olyan sűrűn esett, hogy minden eltűnt a hó alatt, még az az autó is, aminek két órával ezelőtt még a rendszámát is le tudta olvasni, ahogy eljött mellette.

– Most mi lesz?

– Semmi. Megágyazok neked a kanapén, holnap meg majd meglátod. Öngyilkosság ilyen időben elindulni.

– De, Olgi, tényleg nem akarok alkalmatlankodni.

– Nem alkalmatlankodsz. Holnap nem megyek dolgozni, úgyhogy akkor kelsz, amikor akarsz. Te még nem is vacsoráztál ma, igaz?

– Azt hiszem, nem. Nem is emlékszem.

– Na, jó. Van pörköltöm krumplipürével, felmelegítem. Ha levest is akarsz, abból csak tegnapi van.

– Nem kérek levest, köszönöm, a pörköltet viszont szívesen elfogadom.

– Rendben. Egy perc.

A bűntudat, hogy nem megy haza, egyedül hagyva feleségére a gyerekeket és mindazokat az elintéznivalókat, amiket – főleg munkájának elvesztése óta – ő vállalt magára a családban, jobban kínozza, mint nappal bármikor. Hogy magyarázza meg ezt majd? A szokásosnál nagyobb mennyiségű hóval? A közlekedés lehetetlenségével? Vagy azokkal az eseményekkel, amelyekről a felesége oly keveset tud, s amelyekhez tulajdonképpen semmi köze? Mert a feleségével mindig mindent megmagyaráztak egymásnak. Nem azért, hogy a másik értse – értette volna anélkül is –, hanem hogy motivációik eredete tiszta legyen a másik számára. Ki mit miért csinált, világossá téve egymás szándékait. Mintha naponta hűséget fogadtak volna egymásnak, hogy soha az életben nem csapják be egymást. Így aztán a bizalmatlanság néha olyan magasra hágott köztük, hogy szinte már szégyellték.

Se vacsora közben, se utána nem feszegették már az átbeszélte kérdéseket, holott mindketten tudták, hogy nyitva hagyták szinte valamennyit. De a megoldásokra oly kevés esély kínálkozott, újbóli átbeszélésük meg olyan feleslegesnek tűnt, hogy elő sem hozakodtak velük. Olga megágyazott neki a kanapén, ő közben lezuhanyozott, és felvette nagybátyja harmincéves, Olga szerint soha az életben nem használt csíkos pizsamáját. Olga az alsónadrágjai közül is akart válogatni egy kevésbé viseltet, de azt elutasította, inkább kiöblítette a sajátját, és a fűtőtestre terítette. Az ingét, úgy gondolta, másnap még el tudja viselni.

Már majdnem elaludt, mikor eszébe jutott, hogy a pénzét azóta sem ellenőrizte, hogy megvan-e, mióta a kupec leszámolta neki. Olyan heves szívdobogás jött rá, hogy menten ki kellett kelnie az ágyból, és kitapogatnia nagykabátja belső zsebét a sötét előszobában. Villanyt gyújtani nem mert, mert attól félt, felébreszti Olgát. Nagy nehezen megtalálta s tapintással ellenőrizve megfelelő vastagságúnak találta, de a nem túl biztonságosnak tűnő bejárati ajtó után ítélve úgy gondolta, semmiképpen sem hagyhatja itt, be kell vinnie

magával. Épp az üvegajtót húzta be maga után, mikor Olga kinézett a másik szobából.

– Elfelejtettem mondani, a végé az előszobából nyílik, balra – mondta, és kezével mutatta, merre.

– Köszönöm, megtaláltam – mondta, s megpróbálta a borítékot lötyögő pizsamanadrágja szára mögé rejteni. Olga fejmozgásából arra következtetett, hogy észrevette a mozdulatot.

Elhelyezkedett az ágyon, nyögött egy nagyot, és az oldalára fordult. Petyhüdt hasa és zsibbadt lába mintha jóval később követték volna a mozdulatot, mint aki szétesőfélben lévő tagjait próbálja valahogy újból összerakni. A mozdulat s az azt kísérő kiábrándult érzés nem volt ismeretlen a számára: egy ideje tartott már ez az állapot, s bár titkolni próbálta, a felesége is tudott róla. Nem orvosi eset volt, sem fizikailag, sem lelkiileg, legalábbis egyelőre még nem. De félt tőle, hogy előbb-utóbb az lesz. Negyvenhez közel többször is előfordult, hogy alig tudta összeszedni magát. Ilyenkor kétségbeesett memóriagyakorlatokat végzett, nem hibbant-e meg teljesen. A levegőbe rugdalt előbb az egyik, majd a másik lábával, hogy lássa, nem állt-e le a vérkeringése. Olyan betegségekre gyanakodott, amelyek általában hatvanon túl kezdik ki az embert. Meg volt győződve róla, hogy túl sokat dolgozik, ezért használódik el testileg-lelkiileg hamarabb, mint a többi ember. Mikor azonban azt vette észre, hogy egyre gyakrabban ödöng tehetetlenül a házban, mert nincs mit tennie, a háttérben gyanakodva figyelő feleségének feltöltődéséről beszélt.

Már egy ideje nem volt munkája. Könnyű lett volna azzal magyarázni a dolgot, hogy ha nem épül híd az országban, a hídépítő mérnöknek nincs dolga. Felüljárók, viaduktok, völgyhidak mindig épülnek, és ezek karbantartásával, felügyeletével is mérnököket bíznak meg. Nem önmagát, a céget, amelyik alkalmazta, okolta a kudarckért. Az utóbbi években egyetlenegy tendert sem nyertek, pedig minden feltétel adott volt, hogy nyerjenek. De az emberek mindenféleképp pusmogtak, leépítésekről, elbocsátásokról, mígnem ő maga is megkapta a munkakönyvét. Igaz, sikerült észrevétlen maradnia a cégnél az ott eltöltött jó tíz év alatt, semmi igazán nagyot nem tett le az asztalra, de úgy gondolta, a becsületesen elvégzett háttérmunka legalább olyan fontos egy team életében, mint a kirakatembereké. Mások, úgy látszik, nem így gondolták.

Hála az ingatlanpiac felpörgésének és felesége nagyszülői örökségének, nem kellett azonnal állásinterjúkra rohannia. Két gyermeküket tisztességesen, de szolid körülmények között nevelték, nem kaptak kevesebbet, de többet sem, mint kortársaik. Ők maguk sem éltek nagylábon, az évenkénti egyhetes nyaraláson kívül semmi olyasmire nem költöztek, ami hatással lett volna mindennapjaikra – folyóirat-előfizetések, koncertek, éttermi vacsorák. Nem restelkedett emiatt, sőt, minél inkább beágyazódott ebbe a biztosnak vélt életformába, egyre kevésbé zavarták fiatalkori álmái, amelyek kecses, örök életű hidak, viaduktok tervezéséről szóltak. Nem a mindennapi megélhetés lett fontos, pusztán annak előrelátó fenntarthatósága. Néha ugyan elismerte vereségét, mert tisztában volt vele, hogy a felesége rángatta ebbe a pragmatizmusba, amit ő – a kényelem kedvéért – elfogadott, néha meg a legszívesebben örjögött volna, amiért olyan könnyedén hagyta magát megvezetni. Se víz, se tűz embernek tartotta a környezete, s egyre inkább annak tartotta magát ő maga is.